

OBSAH

Predhovor	27
Použité skratky	28
1. kapitola	
POJEM, PREDMET, FUNKCIE A SYSTÉM PRACOVNÉHO PRÁVA	29
§ 1 Aktuálne úlohy pracovného práva v spoločensko-ekonomickom poriadku	29
I. Nové úlohy pracovného práva	31
II. Systém sociálnej bezpečnosti a pracovné právo	33
§ 2 Pojem a predmet pracovného práva	35
I. Osobný výkon práce	36
II. Slobodný výkon práce	36
III. Závislosť a nesamostatnosť práce	37
IV. Námezdnosť práce	38
V. Odplatnosť práce	38
VI. Práca vykonávaná pre iného	39
§ 3 Funkcie pracovného práva	40
§ 4 Systém pracovného práva	41
2. kapitola	
HISTORICKÝ VÝVOJ PRACOVNÉHO PRÁVA	44
§ 1 Vznik pracovného práva	44
I. Predpoklady vzniku pracovného zákonodarstva na území Slovenska v období rozkladu feudalizmu	45
A. Úprava pracovnej zmluvy	46
B. Ochranné zákonodarstvo	47
II. Vývoj pracovného zákonodarstva na území Slovenska v období monopolného kapitalizmu od roku 1917 do roku 1945	47
A. Všeobecná charakteristika vývoja pracovného zákonodarstva	47
B. Úprava pracovnej zmluvy	48

C.	Ochranné zákonodarstvo – právna úprava podpory v nezamestnanosti	48
D.	Právna úprava závodného zastupiteľstva zamestnancov ..	50
III.	Vývoj pracovného zákonodarstva po roku 1945	50
A.	Všeobecná charakteristika	50
B.	Úprava pracovnej zmluvy	51
1.	Zákon o pracovných a platových pomeroch štátnych zamestnancov	51
2.	Pracovnoprávna úprava ostatných zamestnaneckých kategórií	52
C.	Právna úprava učebného pomeru	52
D.	Štátne pracovné zálohy	53
E.	Riešenie pracovných sporov	54
F.	Právna úprava pracovného času a času odpočinku	55
G.	Ochrana života a zdravia pri práci	55
H.	Mzdové podmienky	56
I.	Právna úprava postavenia odborovej organizácie	56
J.	Rozmiestňovanie pracovných síl	57
1.	Všeobecná pracovná povinnosť	57
2.	Národná mobilizácia pracovných síl	57
3.	Osobitná pracovná povinnosť osôb, ktoré stratili čl. štátne občianstvo	58
4.	Rozmiestňovanie absolventov vysokých škôl	58
5.	Súdna ochrana pracovných práv	59
IV.	Vývoj pracovného práva od prijatia ústavy v roku 1960	60
A.	Rozmiestňovanie pracovných síl	60
B.	Pracovné podmienky	61
V.	Vývoj pracovného zákonodarstva od vydania Zákonníka práce roku 1965	62
VI.	Vývoj pracovného práva po revolučných zmenách v roku 1989	64

3. kapitola

PRAMENE A PÔSOBNOSŤ PRACOVNÉHO PRÁVA 66

§ 1 Pramene pracovného práva 66

I.	Normatívne právne akty	67
A.	Ústava Slovenskej republiky	67
B.	Zákony	68
C.	Vykonávacie pracovnoprávne predpisy	71
II.	Kolektívne zmluvy	72
III.	Vnútropodnikové normatívne akty	74
IV.	Technické normy	74
V.	Dobré mravy	75
VI.	Medzinárodné zmluvy	75

§ 2 Pôsobnosť pracovného práva 77

I.	Vecná pôsobnosť pracovného práva	77
	a) Priama pôsobnosť Zákonníka práce	78
	1. Priama úplná pôsobnosť Zákonníka práce	78
	2. Priama obmedzená pôsobnosť Zákonníka práce ..	79
	b) Delegovaná pôsobnosť Zákonníka práce	80
	c) Subsidiárna pôsobnosť Zákonníka práce	80
II.	Osobná pôsobnosť pracovného práva	82
III.	Časová pôsobnosť pracovného práva	82
IV.	Územná pôsobnosť pracovného práva	83

4. kapitola

	MEDZINÁRODNÉ A EURÓPSKE PRACOVNÉ PRÁVO	84
I.	Organizácia spojených národov	87
II.	Medzinárodná organizácia práce	87
	1. Vznik a pôsobenie MOP	88
	2. Orgány MOP	90
	3. Normotvorná činnosť MOP	92
	4. Kontrolný mechanizmus MOP	94
III.	Európske regionálne organizácie	95
	1. Pracovné právo Rady Európy	95
	a) Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd	97
	b) Európska sociálna charta	99
	c) Dodatokový protokol k Európskej sociálnej charte ..	102
	d) Revidovaná Európska sociálna charta	102
	2. Pracovné právo Európskej únie	104
	a) Voľný pohyb zamestnancov	106
	b) Vznik, zmena a skončenie pracovného pomeru ..	109
	c) Zákaz diskriminácie a rovnoprávnosť mužov a žien v pracovnoprávných vzťahoch	110
	d) Pracovný čas	110
	e) Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	111
	f) Osobitné pracovné podmienky žien a mladistvých zamestnancov	112
	g) Zabezpečenie nárokov z pracovnoprávných vzťahov ..	112
	h) Kolektívne pracovné právo	113

5. kapitola

	ZÁKLADNÉ ZÁSADY PRACOVNÉHO PRÁVA	116
§ 1	Pojem základné zásady	116
§ 2	Základné zásady pracovného práva	117
§ 3	Základné sociálne práva a slobody v pracovnom práve ...	118
	I. Politicko-etický rozmer základných sociálnych práv a slobôd ..	121

II.	Právny rozmer základných sociálnych práv a slobôd	121
III.	Vzájomný vzťah medzi slobodami a sociálnymi právami a ich vzájomné ovplyvňovanie	123
IV.	Zmluvná sloboda v pracovnom práve	124
	A. Sloboda výberu zmluvného partnera	125
	B. Sloboda uzavretia zmluvy	126
	C. Sloboda určenia obsahu zmluvy	126
	D. Sloboda rozviazania, resp. zrušenia zmluvy	126
	E. Sloboda vo výbere zmluvnej formy	127
	F. Princíp zmluvnosti v kolektívnom pracovnom práve ...	127
V.	Sloboda povolania	128
VI.	Právo na podnikanie	128
	A. Osobná sloboda	130
	B. Právo na súkromie	130
	C. Právo rešpektovať súkromný a rodinný život	132
	D. Sloboda myslenia, svedomia a náboženstva	132
	E. Ochrana života a telesnej integrity	134
VII.	Zákaz neľudského zaobchádzania	135
VIII.	Zákaz nútenej alebo povinnej práce	136
IX.	Právo na ochranu osobných údajov	137
X.	Právo na ochranu manželstva, rodičovstva a rodiny	138
XI.	Sloboda združovania	138
XII.	Zásada rovnakého zaobchádzania	140
	A. Všeobecný zákaz diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch	141
	1. Pojem priamej diskriminácie	142
	2. Pojem nepriamej diskriminácie	143
	3. Pojem obťažovanie	144
	4. Pojem sexuálne obťažovanie	145
	5. Konanie proti dobrým mravom	146
	6. Procesnoprávne záruky dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania	147
	7. Problém dôkazného bremena	150
	B. Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania	151
	1. Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu náboženského presvedčenia a viery	152
	2. Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu veku	153
	3. Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu zdravotného postihnutia	154
	4. Odlišná sexuálna orientácia	155
	5. Zákaz diskriminácie z hľadiska iných kritérií	156
	C. Zásada rovnakého zaobchádzania mužov a žien a vývoj doktríny Európskeho súdneho dvora v oblasti zákazu diskriminácie podľa pohlavia	156
	1. Právny základ rovnakého zaobchádzania podľa pohlavia	157

2.	Doktrína Európskeho súdneho dvora pri identifikácii priamej a nepriamej diskriminácie	159
3.	Prístup k zamestnaniu	160
a)	Priama diskriminácia v prístupe k zamestnaniu z dôvodu tehotenstva	160
4.	Pracovné podmienky a skončenie pracovného pomeru	162
a)	Zásada rovnakého zaobchádzania a plnenie rodinných povinností zamestnancov	164
5.	Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu pohlavia	165
a)	Odlíšné zaobchádzanie ako nevyhnutný predpoklad pracovnej činnosti	165
b)	Odlíšné zaobchádzanie z dôvodu tehotenstva a materstva	167
6.	Odlíšné zaobchádzanie z dôvodu podpory rovnosti šancí (pozitívna diskriminácia)	171
7.	Porušenie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu pohlavia	174
§ 2	Sociálne práva	176
I.	Právo na prácu	176
II.	Právo na odmenu za vykonanú prácu	178
III.	Právo na odpočinok po vykonanej práci	179
IV.	Právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci	181
V.	Právo zamestnancov na kolektívne vyjednávanie a štrajk ...	182
§ 3	Zákaz zneužitia práva	184
I.	Zneužitie práva	185
A.	Subjektívna stránka zneužitia práva	190
B.	K pojmu „dobré mravy“	191
1.	Diferenciačné charakteristiky medzi pojmami „dobré mravy“ a pojmom „zneužitie práva“	193
2.	Spôsoby zneužitia práva v pracovnoprávných vzťahoch	193
6. kapitola		
PRACOVNOPRÁVNE VZŤAHY		196
§ 1	Pojem pracovnoprávne vzťahy	196
I.	Individuálny charakter pracovnoprávných vzťahov	197
II.	Dobrovoľnosť – vôľový charakter pracovnoprávných vzťahov	198
III.	Odplatnosť pracovnoprávných vzťahov	198
IV.	Spoločenský charakter pracovnoprávných vzťahov	199
V.	Vzájomnosť pracovnoprávných vzťahov	199
VI.	Diferenciácia pracovnoprávných vzťahov	200
§ 2	Obsah pracovnoprávných vzťahov	201
I.	Subjektívne právo	201
A.	Chápanie pojmu právny nárok	202

	II. Právna povinnosť – podstatná obsahová súčasť pracovnoprávných vzťahov	203
§ 3	Predmet pracovnoprávných vzťahov	203
§ 4	Subjekty pracovnoprávných vzťahov	205

7. kapitola

VZNIK, ZMENA A ZÁNİK PRACOVNOPRÁVNÝCH

	VZŤAHOV	208
§ 1	Vznik pracovnoprávných vzťahov	208
§ 2	Zmena pracovnoprávných vzťahov	208
	I. Zmena obsahu pracovnoprávných vzťahov	209
§ 3	Zánik práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov ...	209
	I. Zánik pracovnoprávneho vzťahu	210
	A. Uplynutie doby	210
	II. Dohoda o sporných nárokoch	210
	III. Smrť zamestnanca	211
	IV. Výkon práva	212

8. kapitola

POJEM ZAMESTNANEC

§ 1	Pojem zamestnanec	213
	I. Živnostník – podnikateľ	217
§ 2	Kategórie zamestnancov	218
	I. Osobitné pracovné kategórie zamestnancov	218
	II. Problémové kategórie zamestnancov	219
	A. K právnej pozícii manažérov a členov štatutárneho orgánu	219
	B. K právnej pozícii profesionálnych športovcov	221
	C. K právnej pozícii umelcov	221
	D. K právnej pozícii učňov	222
	E. Právna pozícia osôb v duchovenskej službe	222
	F. K právnej pozícii zamestnanca vykonávajúceho prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	223
	G. K výkonu detskej práce	223
	H. Manžel v právnej pozícii zamestnanca	225
§ 3	Ostatné pracovné kategórie	226

9. kapitola

POJEM ZAMESTNÁVATEĽ

§ 1	Pojem zamestnávateľ	230
	I. Kategórie zamestnávateľov	231
	A. Zamestnávateľ – právnická osoba	232
	1. Konanie v mene zamestnávateľa – právnickej osoby ..	233

a) Štatutárne orgány	233
b) Pracovnoprávna subjektivita zamestnávateľa – právnickej osoby	234
c) Pracovnoprávna subjektivita organizačnej jednotky	235
B. Zamestnávateľ – fyzická osoba	236
§ 2 K právnemu postaveniu zamestnávateľa	238

10. kapitola

PRÁVNE VZŤAHY PRI ZABEZPEČOVANÍ PRÁVA

NA PRÁCU	241
§ 1 Právo na prácu a politika zamestnanosti	241
I. Právo na prácu a politika zamestnanosti v medzinárodnom a európskom pracovnom práve	241
II. Právo na prácu a politika zamestnanosti v slovenskom pracovnom práve	244
§ 2 Účastníci právnych vzťahov zamestnanosti	246
I. Orgány štátnej správy v oblasti zamestnanosti	247
II. Zamestnávateľ	249
III. Zamestnanec	249
IV. Samostatne zárobkovo činná osoba	250
V. Uchádzač o zamestnanie, znevýhodnený uchádzač o zamestnanie a záujemca o zamestnanie	250
VI. Partnerstvo	252
§ 3 Právo na prístup k zamestnaniu	252
§ 4 Poskytovatelia služieb zamestnanosti	254
I. Subjekty poskytujúce služby zamestnanosti bezplatne	255
II. Subjekty poskytujúce služby zamestnanosti za úhradu	257
1. Subjekty sprostredkujúce zamestnanie za úhradu ...	257
2. Agentúra dočasného zamestnávania	258
3. Agentúra podporovaného zamestnávania	259
§ 5 Aktívne opatrenia na trhu práce	260
I. Sprostredkovanie zamestnania	261
A. Zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie	262
B. Vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie	264
C. Evidencia záujemcov o zamestnanie	266
II. Informačné a poradenské služby	266
III. Vzdelávanie a príprava pre trh práce	267
1. Vzdelávanie a príprava pre trh práce uchádzača o zamestnanie a záujemcu o zamestnanie	269
2. Vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca ..	270
IV. Príspevky v rámci poskytovania služieb zamestnanosti	271
1. Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť	271
2. Príspevok na zamestnávanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie	271
3. Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe	272

	4. Príspevok na aktivačnú činnosť	272
	5. Príspevok na dochádzku za prácou	272
§ 6	Zamestnávanie občanov so zdravotným postihnutím	273
	1. Povinnosti zamestnávateľov pri zamestnávaní občanov so zdravotným postihnutím	274
	2. Chránená dielňa a chránené pracovisko	275
	3. Príspevky poskytované v súvislosti so zamestnávaním občanov so zdravotným postihnutím	276
	a) Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na ich zachovanie	276
	b) Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov	277
	c) Príspevok na činnosť pracovného asistenta	278
	d) Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti	278
§ 7	Zamestnávanie cudzincov	279
§ 8	Voľný pohyb zamestnancov v rámci Európskej únie	281
	1. Osobná pôsobnosť právnej úpravy voľného pohybu zamestnancov	284
	2. Právo na vstup a pobyt na území členského štátu ...	285
	3. Zásada rovnakého zaobchádzania	286
	a) Zásada rovnakého zaobchádzania pri prístupe k zamestnaniu	287
	b) Zásada rovnoprávnosti pri výkone zamestnania ..	288
	c) Zásada rovnakého zaobchádzania s rodinnými príslušníkmi	289
	4. Obmedzenie voľného pohybu zamestnancov	289
	5. Právo zamestnancov zotrvať po skončení zamestnania na výsostnom území členského štátu	291
	6. Voľný pohyb občanov Slovenskej republiky po jej vstupe do Európskej únie	293

11. kapitola

ĎALŠIE POJMY V PRACOVNOM PRÁVE

§ 1	Doručovanie v pracovnom práve	298
§ 2	Osamelý zamestnanec	300
§ 3	Pojem mladistvý zamestnanec a pojem zákonný zástupca ..	300
§ 4	Pojem rodinný príslušník	301
§ 5	Pojem tehotná zamestnankyňa	302
§ 6	Pojem dojčiaca zamestnankyňa	302

12. kapitola

PREDPOKLADY VZNIKU, ZMIEN A ZÁNIKU

PRACOVNOPRÁVNÝCH VZŤAHOV	303
§ 1 Pracovnoprávne skutočnosti	303
I. Právne úkony	304
A. Náležitosti právnych úkonov	305
B. Druhy pracovnoprávných úkonov	307
1. Jednostranné, dvojstranné a viacstranné právne úkony	307
2. Typické a atypické právne úkony	308
3. Vôľové a reálne právne úkony	308
4. Kauzálne a abstraktné právne úkony	309
5. Odplatné a bezodplatné právne úkony	309
6. Adresované a neadresované právne úkony	309
7. Formálne a bezformálne právne úkony	310
8. Právne úkony medzi živými a právne úkony pre prípad smrti	310
9. Relativizmus rozdeľovania právnych úkonov na jednotlivé druhy	311
C. Neplatnosť právnych úkonov v pracovnom práve	312
D. Bezdôvodné obohatenie	314
II. Právne udalosti	315
A. Lehoty a doby v pracovnom práve	315
1. Premlčanie v pracovnom práve	316
a) Premlčacie lehoty	317
2. Preklúzia v pracovnom práve	318

13. kapitola

ZABEZPEČENIE ZÁVÄZKOV V PRACOVNOM PRÁVE

.....	320
§ 1 Všeobecná charakteristika	320
§ 2 Dohoda o zrážkach zo mzdy	322
A. Obsah dohody o zrážkach zo mzdy	323
B. Predmet dohody o zrážkach zo mzdy	324
§ 3 Ručenie	327
A. Obsah právneho vzťahu ručenia	329
B. Predmet ručenia	330
C. Zánik ručenia	332
D. Nárok veriteľa voči dlžníkovi	332
§ 4 Záložné právo	333
A. Subjekty záložného práva	334
B. Hmotnoprávne podmienky vzniku záložného práva	335
1. Existencia platnej pohľadávky	335
2. Právne spôsobilý predmet (záloh)	336
3. Záložná zmluva	336
C. Obsah záložného práva	337

14. kapitola	
PRACOVNÝ POMER	340
§ 1 Pojem pracovný pomer	340
§ 2 Prvky pracovného pomeru	344
I. Subjekty pracovného pomeru	344
II. Objekt pracovného pomeru	344
III. Obsah pracovného pomeru	345
§ 3 Druhy pracovných pomerov	347
I. Súbežné pracovné pomery	348
II. Pracovný pomer z hľadiska dĺžky pracovného času	349
III. Pracovné pomery na neurčitý čas a na určitú dobu	350
IV. Pracovný pomer z hľadiska miesta výkonu práce	352

15. kapitola	
VZNIK PRACOVNÉHO POMERU	354
§ 1 Pracovný pomer – prostriedok realizácie práva na prácu ..	354
A. Právo na prácu podľa medzinárodného pracovného práva	356
§ 2 Predzmluvné vzťahy	357
A. Informačné povinnosti zamestnávateľa	357
B. Informačné povinnosti fyzickej osoby – budúceho zamestnanca	360
§ 3 Založenie pracovného pomeru	362
I. Pracovná zmluva	363
A. Pracovná zmluva ako právny úkon	363
1. Zastúpenie pri uzatváraní pracovnej zmluvy	364
2. Vady pracovnej zmluvy	364
II. Pracovná zmluva – prejav zmluvnej autonómie	366
III. Spôsob uzatvorenia pracovnej zmluvy	366
IV. Obsah pracovnej zmluvy	368
A. Druh vykonávanej práce	369
1. Právna povaha pracovnej náplne	370
B. Miesto výkonu práce	371
C. Deň nástupu do práce	373
D. Mzdové podmienky	374
E. Obsahové náležitosti pracovnej zmluvy pri práci zamestnanca v cudzine	374
F. Pravidelné obsahové náležitosti pracovnej zmluvy	375
1. Dohoda o skúšobnej dobe	375
a) Podmienky platného dojednanja skúšobnej doby	376
b) Charakter dohody o skúšobnej dobe	377
c) Prekážky v práci a skúšobná doba	377
d) Počítanie času pri skúšobnej dobe	378
G. Náhodilé obsahové zložky pracovnej zmluvy	378
V. Forma pracovnej zmluvy	379

VI. Druhy pracovných zmlúv	379
A. Manažérska zmluva	380

16. kapitola

ZMENA PRACOVNÉHO POMERU

§ 1 Zmena obsahu pracovného pomeru	383
I. Dohoda účastníkov	384
II. Jednostranné preradenie zamestnanca na inú prácu	384
A. Dôvody, pri ktorých zamestnávateľovi vzniká právna povinnosť preradiť zamestnanca na inú prácu	385
B. Dôvody, ktoré zamestnávateľa oprávňujú preradiť zamestnanca na inú prácu	388
III. Pracovná cesta	388
IV. Dohoda o dočasnom pridelení zamestnanca na výkon práce k inému zamestnávateľovi (požičiavanie zamestnancov)	390
A. Vzťahy medzi požičiavateľom a užívateľským zamestnávateľom	394
B. Agentúra dočasného zamestnávania	394
C. Dohoda o dočasnom pridelení zamestnanca	396
D. Zachovanie nárokov zamestnancov pri prechode podnikov, časti podnikov, závodov a časti závodov v judikatúre Európskeho súdneho dvora	397
1. Všeobecná charakteristika smernice č. 2001/23/ES ..	398
2. K vymedzeniu niektorých základných pojmov smernice	399
a) K pojmu zamestnanec	400
b) Pojem prechodu podniku v smernici č. 2001/23/ES	402
3. Spôsoby prechodu podniku alebo jeho časti – právne tituly	407
4. Zachovanie nárokov zamestnancov	410
5. Postoj zamestnanca k zákonnému prechodu práv a povinností z pracovno-právnych vzťahov	412
6. Právne postavenie zástupcov zamestnancov pri prechode podniku alebo časti podniku	413
7. Informačné povinnosti	414

17. kapitola

SKONČENIE PRACOVNÉHO POMERU

§ 1 Skončenie pracovného pomeru dohodou	417
§ 2 Skončenie pracovného pomeru výpoveďou	420
I. Výpoveď ako právny úkon	420
A. Obsah prejavu vôle	421
B. Všeobecné podmienky platnosti výpovede	422
II. Výpoveď zo strany zamestnávateľa	422

	A. Výpovedné dôvody	422
	1. Výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. a) ZP	422
	2. Výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP	423
	3. Výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. c) ZP	424
	4. Výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. d) ZP	425
	5. Výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. e) ZP	427
	a) Ponuka inej vhodnej práce	428
	b) Výpovedné doby	429
	c) Ochranná doba (zákaz výpovede)	430
	d) Výnimky zo zákazu výpovede zo strany zamestnávateľa	431
§ 3	Ďalšie spôsoby skončenia pracovného pomeru	432
	I. Skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe	432
	II. Skončenie pracovného pomeru na určitú dobu	433
	III. Skončenie pracovného pomeru na základe úradného rozhodnutia	434
	IV. Skončenie pracovného pomeru zo zákona	435
	V. Okamžité skončenie pracovného pomeru	435
	A. Okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa	436
	B. Okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnanca	437
	1. Formálne predpoklady okamžitého skončenia	438
§ 4	Právna úprava hromadného prepúšťania	438
	I. Hromadné prepúšťanie podľa komunitárneho práva	438
	II. Pojem hromadného prepúšťania podľa Zákonníka práce ...	440
	A. Pojem zamestnávateľ – pojem podnik	440
	B. Konzultačné povinnosti zamestnávateľa	441
	C. Pojem zástupcovia zamestnancov	442
	D. Informačná povinnosť zamestnávateľa vo vzťahu k príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny ...	442
	E. Sankcie za nedodržanie povinností zamestnávateľa pri hromadnom prepúšťaní	443
§ 5	Právna úprava poskytovania odstupného pri skončení pracovného pomeru	448
	I. Pracovnoprávna úprava odchodného	450
§ 6	Nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru	450
18. kapitola		
PRACOVNÝ ČAS		453
§ 1	Dĺžka pracovného času	455
	A. Maximálny týždenný pracovný čas	455
	B. Ustanovený týždenný pracovný čas	457
	C. Kratší pracovný čas	457
§ 2	Rozvrhnutie pracovného času	459

	A. Rovnomerné rozvrhnutie pracovného času	460
	B. Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času	460
	C. Individuálne rozvrhnutie pracovného času	461
	D. Pružný pracovný čas	461
§ 3	Doba odpočinku	463
	A. Prestávky v práci	464
	B. Nepretržitý denný odpočinok	464
	C. Dni pracovného pokoja	465
	1. Nepretržitý odpočinok v týždni	465
	2. Sviatky	466
§ 4	Pracovná pohotovosť	466
§ 5	Práca nadčas a nočná práca	467
	A. Práca nadčas	467
	B. Nočná práca	469
19. kapitola		
	PRACOVNÁ DISCIPLÍNA	472
§ 1	Systém právnych povinností zamestnanca	473
	I. Povinnosť pracovať zodpovedne a riadne	473
	II. Povinnosť plniť pokyny nadriadených vydané v súlade s právnymi predpismi	473
	III. Povinnosť využívať pracovný čas	475
	IV. Povinnosť zamestnanca dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na prácu ním vykonávanú a dodržiavať ostatné predpisy vzťahujúce sa na prácu vykonávanú, pokiaľ bol s nimi riadne oboznámený	476
	V. Povinnosť dodržiavať liečebný režim počas dočasnej praceneschopnosti	476
	VI. Povinnosť nekonať v rozpore s oprávnenými záujmami zamestnávateľa	477
	VII. Povinnosť zamestnanca dodržiavať podnikateľské tajomstvo	477
	VIII. Sexuálne obťažovanie na pracovisku	480
	IX. Povinnosť dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách	480
§ 2	Výkon inej zárobkovej činnosti	481
§ 3	Pracovná disciplína podľa zákona o výkone práce vo verejnom záujme	483
	I. Ďalšie obmedzenia zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme	485
§ 4	Pracovný poriadok	487
§ 5	Disciplinárna zodpovednosť	487
	I. Krátenie dovolenky	488
	II. Nepriznanie náhrady mzdy	488
	A. Nepriznanie náhrady mzdy za sviatok	488

20. kapitola	
DOVOLENKA	491
§ 1 Právne základy dovolenky	491
§ 2 Právne základy dovolenky v európskom a medzinárodnom práve	493
I. Oprávnený subjekt	494
§ 3 Druhy dovoleníek	495
I. Dovolenka za kalendárny rok	495
A. Výmera dovolenky	496
II. Dovolenka za odpracované dni	497
III. Dodatková dovolenka	497
§ 4 Spoločné ustanovenia o dovolenke	498
I. Čerpanie dovolenky	498
II. Prerušenie dovolenky	499
III. Krátenie dovolenky	500
IV. Hmotné zabezpečenie počas dovolenky	501

21. kapitola	
PREKÁŽKY V PRÁCI, NÁHRADA MZDY PRI PREKÁŽKACH V PRÁCI A NÁHRADA VÝDAVKOV V SÚVISLOSTI S VÝKONOM PRÁCE	504
§ 1 Pojem a druhy prekážok v práci	504
A. Prekážky v práci na strane zamestnanca	506
1. Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu	506
a) Výkon verejných funkcií	507
b) Výkon občianskych povinností	507
c) Iné úkony vo všeobecnom záujme	508
d) Náhrada mzdy pri krátkodobých prekážkach	509
2. Prekážky z dôvodu výkonu služby v ozbrojených silách a civilnej službe	509
3. Prekážky z dôvodu zvyšovania kvalifikácie	510
4. Dôležité osobné prekážky v práci	512
a) Dôležité osobné prekážky v práci, pri ktorých je zamestnanec hmotne zabezpečený z prostriedkov nemocenského poistenia	512
b) Dôležité osobné prekážky v práci, pri ktorých má zamestnanec nárok na pracovné voľno s náhradou mzdy alebo bez náhrady mzdy	513
5. Spoločné ustanovenia o prekážkach v práci na strane zamestnanca	515
B. Prekážky v práci na strane zamestnávateľa	517
1. Prestoje	517
2. Prekážky v práci spôsobené nepriaznivými poveternostnými vplyvmi	517

	3. Iné prekážky na strane zamestnávateľa	517
	4. Prekážky v práci na strane zamestnávateľa pri uplatňovaní pružného pracovného času	518
§ 2	Náhrady výdavkov poskytované zamestnancom v súvislosti s výkonom práce	519
	A. Náhrady cestovných, sťahovacích a iných výdavkov	519
	1. Náhrady výdavkov pri pracovných cestách	520
	2. Náhrady výdavkov pri dočasnom pridelení a pri vzniku pracovného pomeru	523
	3. Náhrady výdavkov pri výkone práce v zahraničí	524
	4. Niektoré spoločné ustanovenia	525
	B. Náhrady za používanie vlastného náradia, zariadenia a predmetov potrebných na výkon práce	526
22. kapitola		
	PRÁVO NA ODMENU ZA VYKONANÚ PRÁCU	527
§ 1	Právo na spravodlivú odmenu	527
	I. Všeobecná charakteristika	529
§ 2	Funkcie mzdy	530
	I. Sociálna funkcia mzdy	531
	II. Regulačná funkcia mzdy	532
	III. Kompenzačná funkcia mzdy	532
	IV. Stimulačná funkcia mzdy	533
§ 3	Mzdové formy	533
	I. Naturálna mzda	533
	II. Mzda v cudzej mene	534
	A. Oblasť výkonu práce vo verejnom záujme	535
	III. Časová mzda	535
	IV. Úkolová mzda	536
	V. Podielová mzda	537
	VI. Zmiešaná mzda	537
§ 4	Ďalšie plnenia zamestnávateľa poskytované zamestnancom	538
§ 5	Odmeňovanie podľa Zákonníka práce, zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone prác vo verejnom záujme a pri výkone prác na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	539
	I. Odmeňovanie podľa Zákonníka práce	539
	II. Odmeňovanie podľa zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme	540
	III. Odmeňovanie podľa dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	541
§ 6	Poskytovanie minimálnej mzdy	542
§ 7	Mzdové zvýhodnenia a platové príplatky	543
	I. Mzda za prácu nadčas	543

	A. Práca nadčas podľa Zákonníka práce	543
	B. Práca nadčas podľa zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme	545
II.	Odmeňovanie práce vo sviatok	546
	A. Odmeňovanie práce vo sviatok podľa Zákonníka práce ..	546
	B. Odmeňovanie práce vo sviatok podľa zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme	548
III.	Mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu	548
	A. Mzdové zvýhodnenie za prácu v noci podľa Zákonníka práce	548
	B. Odmeňovanie práce v noci podľa zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme ...	549
IV.	Odmeňovanie zamestnancov pri výkone prác v sobotu a v nedeľu	549
V.	Odmeňovanie za prácu v sťaženom a zdraviu škodlivom pracovnom prostredí	549
	A. Odmeňovanie za prácu podľa Zákonníka práce	549
	B. Odmeňovanie podľa zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme	551
VI.	Odmeňovanie zamestnancov pri výkone inej práce	551
	A. Odmeňovanie podľa Zákonníka práce	551
	B. Odmeňovanie podľa zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme	551
VII.	Mzda pri chybnej práci	552
§ 8	Splatnosť a výplata mzdy	552
§ 9	Zrážky zo mzdy a poradie zrážok	555
	A. Oblasť pôsobnosti zákona o výkone práce vo verejnom záujme	556
§ 10	Priemerný zárobok	556
	A. Pravdepodobný zárobok	557
§ 11	Zásada rovnakej odmeny žien a mužov	557
I.	Zásada rovnakej odmeny za prácu mužov a žien v európskom a medzinárodnom práve	557
	A. Pojem rovnakej odmeny	558
II.	Vývoj doktríny Európskeho súdneho dvora v otázke zásady rovnakej mzdy mužov a žien	560
III.	Priama a nepriama diskriminácia v odmeňovaní za prácu v závislosti od pohlavia	561
IV.	Dôvody oprávňujúce odlišné zaobchádzanie pri odmeňovaní za prácu	563
23. kapitola		
BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI		
§ 1	Pojem a funkcia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	566

§ 2	Právna úprava bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci . . .	568
§ 3	Obsah právneho inštitútu bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	572
	A. Povinnosti zamestnávateľa	572
	1. Všeobecné povinnosti pri zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	573
	2. Povinnosti pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia	575
	3. Povinnosti oboznamovať a informovať zamestnancov	576
	4. Povinnosti v súvislosti s rekondičnými pobytmi	578
	5. Povinnosti v oblasti kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	579
	6. Povinnosť zabezpečiť inštitucionálne predpoklady plnenia úloh v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	579
	B. Práva a povinnosti zamestnancov	581
	C. Povinnosti ďalších subjektov	583
§ 4	Dozor a kontrola nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci	584
	A. Štátny odborný dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a bezpečnosťou technických zariadení	584
	B. Kontrola nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci	589

24. kapitola

PODNIKOVÁ SOCIÁLNA POLITIKA

§ 1	Povinnosť zamestnávateľa uschovať zvršky a iné osobné predmety zamestnanca.	593
§ 2	Stravovanie zamestnancov	595
§ 3	Vzdelávanie zamestnancov	597
	I. Pojem zvýšenia kvalifikácie	599
	II. Rekvalifikácia zamestnancov	601
	A. Kvalifikačná dohoda	602
§ 4	Zabezpečenie zamestnanca pri dočasnej pracovnej neschopnosti, v starobe a zamestnávanie po návrate do práce	603

25. kapitola

PRACOVNÉ PODMIENKY ŽIEN A MUŽOV STARAJÚCICH SA O DETI

§ 1	Európske a medzinárodné právo	606
	I. Komunitárne právo	608

	A. Výňatok zo smernice č. 96/34/ES z 3. júna 1996 o rámcovej dohode o rodičovskej dovolenke, uzavretej medzi UNICE, CEEP a ETUC	608
	1. Pracovné podmienky	609
	2. Zákaz expozície	609
	3. Nočná práca	610
	4. Materská dovolenka	610
	5. Uvoľnenie z práce za účelom preventívnej prehliadky	610
	6. Zákaz výpovede	610
§ 2	Ochrana žien, mužov a matiek podľa Zákonníka práce ..	611
	I. Zákaz výkonu niektorých prác	612
	A. Zákaz niektorých prác pre tehotné ženy	614
	II. Skončenie pracovného pomeru	615
	III. Úprava pracovného času	616
	IV. Materská dovolenka a rodičovská dovolenka	617
	V. Prestávky na dojčenie	619

26. kapitola

PRACOVNÉ PODMIENKY MLADISTVÝCH ZAMESTNANCOV

623

§ 1 Osobitné pracovné podmienky mladistvých podľa Zákonníka práce

623

I.	Zákaz práce nadčas, práce v noci a pracovnej pohotovosti ..	625
II.	Práce zakázané mladistvým zamestnancom	626
III.	Lekárske vyšetrenie	626

27. kapitola

ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU V PRACOVNOM PRÁVE

628

§ 1 Pojem a funkcie pracovnoprávnej zodpovednosti za škodu

628

§ 2 Predpoklady zodpovednosti za škodu

630

I.	Pracovnoprávny vzťah	631
II.	Protiprávny úkon alebo škodná udalosť	632
III.	Škoda	633
IV.	Príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom (škodnou udalosťou) a škodou	634
V.	Súvislosť medzi škodou a plnením pracovných úloh	635
VI.	Zavinenie	636

§ 3 Zodpovednosť zamestnanca za škodu

638

I.	Zodpovednosť zamestnanca za škodu s prezumpciou neviny	640
	A. Všeobecná zodpovednosť zamestnanca za škodu	641
	B. Zodpovednosť za nesplnenie povinnosti na odvrátenie škody	641
	C. Zodpovednosť za vyrobenie nepodarku	642
II.	Zodpovednosť zamestnanca s prezumpciou viny	643

	A. Zodpovednosť zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať . . .	643
	B. Zodpovednosť za stratu zverených predmetov	646
III.	Rozsah náhrady škody	648
	A. Náhrada škody pri všeobecnej zodpovednosti zamestnanca za škodu	648
	B. Náhrada škody pri zodpovednosti za nesplnenie povinnosti na odvrátenie škody	649
	C. Náhrada škody pri zodpovednosti za vyrobenie nepodarku	650
	D. Náhrada škody pri zodpovednosti za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať . . .	650
	E. Náhrada škody pri zodpovednosti za stratu zverených predmetov	651
IV.	Uplatnenie náhrady škody	652
§ 4	Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu	653
I.	Všeobecná zodpovednosť zamestnávateľa za škodu	653
II.	Osobitná zodpovednosť zamestnávateľa za škodu	655
	A. Zodpovednosť za škodu na odložených veciach	655
	B. Zodpovednosť pri odvracaní škody	656
	C. Zodpovednosť za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania	656
	1. Zodpovednosť zamestnávateľa za pracovný úraz	656
	2. Zodpovednosť zamestnávateľa za chorobu z povolania	659
	3. Zbavenie sa zodpovednosti (liberácia zamestnávateľa) pri pracovnom úraze a chorobe z povolania	661
III.	Náhrada škody	663
	A. Náhrada škody pri všeobecnej zodpovednosti zamestnávateľa za škodu	663
	B. Náhrada škody pri zodpovednosti zamestnávateľa za škodu na odložených veciach	663
	C. Náhrada škody pri zodpovednosti zamestnávateľa pri odvracaní škody	664
	D. Náhrada škody pri zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania	664

28. kapitola

DOHODY O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO

PRACOVNÉHO POMERU 666

§ 1	Význam a pojem dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	666
§ 2	Prvky pracovnoprávných vzťahov založených dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	670
§ 3	Dohoda o vykonaní práce	673
§ 4	Dohoda o brigádnickej práci študentov	675

29. kapitola		
OSOBITNÁ PRÁVNÁ ÚPRAVA PRACOVNÝCH VZŤAHOV	..	677
A. Osobitná právna úprava pracovného pomeru	678
1. Pracovné pomery zamestnancov vo verejnej službe	..	679
2. Pracovné pomery sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky	682
3. Pracovné pomery zamestnancov v doprave	683
4. Pracovné pomery členov posádok lodí plávajúcich pod vlajkou Slovenskej republiky	685
5. Pracovné pomery zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb	689
B. Právna úprava ďalších pracovných vzťahov	691
1. Štátnozamestnanecký pomer	692
2. Služobný pomer	696
a) Služobný pomer prokurátora	696
b) Služobné pomery profesionálnych vojakov	702
c) Služobné pomery policajtov a colníkov	707
d) Služobné pomery hasičov	711
3. Ostatné pracovné vzťahy	712
a) Výkon verejnej funkcie	712
b) Osobitný vzťah sudcov k štátu	714
c) Pracovné vzťahy medzi družstvom a jeho členmi	..	718

30. kapitola		
KOLEKTÍVNE PRACOVNÉ PRÁVO	719
§ 1 K pojmu kolektívneho pracovného práva	719
§ 2 Účasť zamestnancov v pracovnoprávných vzťahoch a jej formy	720
I. Prerokovanie	722
II. Právo na informácie	722
III. Kontrolná činnosť	723
IV. Kompetencie odborových orgánov	723
§ 3 Zamestnanecké rady	724
I. Právne postavenie členov zamestnaneckej rady	725
II. Zánik zamestnaneckej rady	725
§ 4 Zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci	726

31. kapitola		
KOLEKTÍVNE VYJEDNÁVANIE, KOLEKTÍVNE ZMLUVY	..	728
§ 1 Pojem kolektívne vyjednávanie a jeho základné črty	728
I. Osobný rozsah kolektívneho vyjednávania	729
II. Priebeh kolektívneho vyjednávania	729

§ 2	Kolektívne zmluvy	730
	I. Pojem kolektívna zmluva	730
	II. Právna povaha kolektívnych zmlúv	732
	III. Druhy kolektívnych zmlúv	732
	IV. Zmluvné strany	733
	A. Odborová organizácia	733
	B. Zamestnávateľ	733
	C. Štát	733
	V. Obsahové náležitosti kolektívnych zmlúv	734
	VI. Formálne náležitosti kolektívnej zmluvy	734
	VII. Rozsah platnosti kolektívnej zmluvy	734
	A. Osobný rozsah platnosti	734
	B. Teritoriálny (územný) rozsah platnosti	735
	C. Rozširovanie pracovnoprávných nárokov zamestnancov v kolektívnej zmluve	735
	VIII. Platnosť a účinnosť kolektívnych zmlúv	736
	A. Platnosť a účinnosť kolektívnych zmlúv z hľadiska prechodu práv a povinností	736
	IX. Uloženie a publikovanie kolektívnych zmlúv	737
	X. Rozšírenie záväznosti (extenzia) kolektívnych zmlúv	737
§ 3	Kolektívne spory	738
	I. Spory o uzavretie kolektívnej zmluvy	738
	A. Konanie pred sprostredkovateľom	739
	B. Konanie pred rozhodcom	739
	II. Spory o plnenie záväzkov z kolektívnej zmluvy	739
	A. Konanie pred sprostredkovateľom	739
	B. Konanie pred rozhodcom	740
32. kapitola		
PRÁVNA ÚPRAVA ŠTRAJKU A VÝLUKY		743
§ 1	Štrajk	743
	I. Pojem štrajk	743
	II. Ústavné zakotvenie práva na štrajk	743
	III. Právna úprava štrajku podľa zákona o kolektívnom vyjednávaní	744
	IV. Druhy štrajku	744
	V. Podmienky vyhlásenia štrajku	746
	A. Vecná podmienka vyhlásenia štrajku	746
	B. Procesná podmienka vyhlásenia štrajku	746
	C. Podmienka spôsobilosti subjektu	748
	VI. Povinnosti odborových orgánov počas trvania štrajku a právne postavenie zamestnancov počas štrajku	748
	VII. Ďalšie právne dôsledky štrajku	750
§ 2	Výluka v spore o uzavretie kolektívnej zmluvy	750
	I. Podmienky vyhlásenia výluky	750

II. Právne postavenie zamestnancov počas výluky	751
III. Nezákonnosť výluky	751

33. kapitola

PRÁVO ZAMESTNANCOV NA NADNÁRODNÉ INFORMÁCIE

753	
§ 1 Právo zamestnancov nadnárodné informácie	753
I. Právna úprava Zákonníka práce	755
A. Podmienky zriadenia európskej zamestnaneckej rady alebo dohodnutého postupu na nadnárodné informácie a na prerokovanie	757
B. Osobitný vyjednávací orgán	758
C. Dohoda o zriadení európskej zamestnaneckej rady alebo o postupe informovania a prerokovania	758
D. Európska zamestnanecká rada zriadená na základe zákona	760
E. Ochrana zástupcov zamestnancov	764
ZOZNAM LITERATÚRY – monografie	766
REGISTER	769